

Självständigt arbete krigsvetenskap (15 hp)

Författare:	Program: OP 08-11
Anna Larsson	Kurs: 1OP147
Handledare:	Antal ord: 10803
Fil dr Håkan Gunneriusson	
<p>IRA och de grundläggande förmågorna</p> <p><u>Sammanfattning:</u> Svensk doktrin framhåller sex grundläggande förmågor för analys av motståndaren. Dessa är ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan och skydd.</p> <p>Förmågorna är en tankemodell avsedd för att nå maximal effekt i sitt agerande. De är ständigt närvarande på stridsfältet, de påverkas av varandra och deras betydelse varierar över tid. Syftet med uppsatsen är att belysa IRA utveckling mellan 1968-1974 utifrån de sex grundläggande förmågorna.</p> <p>Resultatet visar att IRA utveckling under tiden för studien främst skedde inom förmågan verkan, andra förmågor som ledning och und/info tog längre tid att utveckla. En orsak till detta kan vara att studien omfattar inledningen av konflikten och IRA utveckling mot att bli en icke-statlig väpnad aktör.</p> <p><u>Nyckelord:</u> IRA, Nordirland, grundläggande förmågor, ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan, skydd</p>	

The IRA and the basic capabilities

Abstract:

The Swedish military doctrine stresses six basic capabilities for analysing the opponent. These six capabilities are defined as command, endurance, intelligence and information, mobility, effect and defence.

It is a given model designed to gain maximum effect through action and the capabilities are always present in the battlefield. They affect one another and their importance varies over time. The aim of this essay is to highlight the IRA progress during 1968-74 from the capability perspective.

The study shows a significant increase in IRA's ability to use arms and in the area of bomb strategy development. The progress concerning the other five capabilities' turned out to be of lesser significance. A reason for this could be that the study focuses on the very beginning of the troubles and the IRA's growth into becoming a non-state armed actor.

Key words: IRA, Northern Ireland, The troubles

1	INLEDNING	3
1.1	BAKGRUND OCH SYFTE	3
1.2	PROBLEMFÖRMULERING	3
1.3	FRÅGESTÄLLNING	3
1.4	AVGRÄNSNINGAR	3
1.5	DISPOSITION	3
2	TEORI	3
2.1	TIDIGARE FORSKNING	3
2.2	DE SEX GRUNDLÄGGANDE FÖRMÅGORNA	3
2.2.1	<i>Ledning</i>	3
2.2.2	<i>Uthållighet</i>	3
2.2.3	<i>Und/Info</i>	3
2.2.4	<i>Rörlighet</i>	3
2.2.5	<i>Verkan</i>	3
2.2.6	<i>Skydd</i>	3
3	METOD OCH MATERIAL	3
3.1	METOD	3
3.2	MATERIAL	3
4	UNDERSÖKNINGEN	3
4.1	BAKGRUND TILL KONFLIKTEN PÅ NORDIRLAND OCH BILDANDET AV IRA	3
4.2	LEDNING	3
4.3	UTHÅLLIGHET	3
4.4	UND/INFO	3
4.5	RÖRLIGHET	3
4.6	VERKAN	3
4.7	SKYDD	3
5	SAMMANFATTANDE DISKUSSION	3
5.1	FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	3
6	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	3

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

I svensk doktrin anges sex grundläggande förmågor för att analysera motståndaren, dessa är ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan och skydd.¹ I doktrinen anges att motståndaren kan vara allt från en statlig reguljär aktör, till en lätt beväpnad icke-statlig gruppering. Inte heller kan det uteslutas att det uppträder olika kombinationer av hög- och lågteknologiska vapen och metoder. Förmågorna anses vara ständigt närvarande på stridsfältet, och beroende av vilken typ av motståndare som analyseras ges de olika förmågorna varierande innebörd. Exempelvis har en icke-statlig väpnad aktör inte samma grundförutsättningar att föra en väpnad kamp som en reguljär försvarsmakt.²

Uppsatsen syftar till att använda de sex grundläggande förmågor vilka svensk doktrin framhåller för analys av motståndaren och studera en icke-statlig väpnad aktörs utveckling under en given tidsperiod. Förmågorna skiljer sig från de taktiska grundprinciperna³ för krigföring vilka är mer frekvent använda vid studier av konflikter och slag. Det är intressant att förmågorna är definierade i svensk doktrin men att de facto inte används för att studera väpnade aktörer inom krigsvetenskapen. Studien kommer att operationalisera de grundläggande förmågorna och använda dem för en analys av en icke-statlig väpnad aktör. Detta genom att med hjälp av de sex grundläggande förmågorna belysa IRA⁴ utveckling, från en fredlig politisk organisation till en väpnad motståndsrörelse.

Det finns viss forskning kring varför icke-statliga väpnade aktörer uppstår samt vilka förutsättningar som krävs för att de ska kunna utvecklas och överleva, bland annat från RAND Corporation.⁵ Däremot finns det ingen forskning där en icke-statlig väpnad aktör studeras utifrån de sex grundläggande förmågorna. De svenska doktrinerna framhåller dessa förmågor för analys av och optimering av egen effektivitet samt för analys av motståndaren. Fastän doktrinen anger att motståndaren kan vara allt från en reguljär försvarsmakt till en icke-statlig väpnad aktör med varierande grad av förmåga till väpnat våld ligger dock fokus fortfarande på en reguljär väpnad aktör och inte en icke-statlig väpnad aktör. Det är därför intressant att använda dessa förmågor för att studera en icke-statlig väpnad aktörs utveckling.

Valet av icke-statlig väpnad aktör föll på IRA och konflikten på Nordirland, och fokus för uppsatsen ligger på utvecklingen av IRA kamp från demonstrationer och stenkastning till en välutvecklad väpnad förmåga och bombstrategi. Att valet föll på just IRA beror dels på att konflikten är väl dokumenterad. Dels därför att konflikten har nått sin kulmen och numera räknas vara avslutad, och med facit i hand lyckades IRA också att utvecklas till en icke-statlig väpnad aktör

---

¹ Försvarsmakten (2005) s.31, kap.4

² Ibid., s.21, 63

³ Ibid., s.36-40

⁴ Ur det ursprungliga *The Irish Republican Army*, IRA, har vid flertalet tillfällen fraktioner brutit sig loss och bildat egna varianter av IRA. Den politiska grenen blev *The Official IRA*, OIRA, medan den militanta grenen kallade sig *The Provisional IRA*, PIRA. I uppsatsen åtskiljs inte dessa utan begreppet IRA inbegriper både OIRA och PIRA.

⁵ <http://www.rand.org>, besökt 2011-05-24

med god förmåga att föra en väpnad kamp mot Storbritannien. IRA organiserade sig för väpnad kamp 1968 och räknat i antal dödade brittiska soldater nådde konflikten sin kulmen 1972, varefter antalet sjönk men fortfarande låg på en jämn hög nivå. 1975 sjönk antalet dödade i konflikten för att tillfälligt öka igen 1976.⁶

1.2 Problemformulering

Organisationers utveckling mot att bli icke-statliga väpnade aktörer är ett aktuellt forskningsområde. Studierna fokuserar vanligen på hur och varför dessa aktörer uppstår samt vilka förutsättningar de kräver för att överleva och utvecklas för att småningom besitta förmågan att driva en väpnad kampanj. Till exempel gick IRA under åren 1968-74 på mycket kort tid från att vara en relativt ofarlig organisation som ägnade sig åt demonstrationer och stenkastning, till att behärska väpnat våld och organisationen utvecklades till en väpnad aktör.

Svensk doktrin framhåller sex grundläggande förmågor för att analysera egen och motståndarens verksamhet för att effektivt nå målet. Dessa förmågor är framtagna för att analysera en statlig försvarsmakt i första hand, men borde rimligtvis vara användbara även för att analysera en icke-statlig väpnad aktör. IRA och konflikten på Nordirland är väl dokumenterad, och utifrån flera olika perspektiv. Däremot har IRA utveckling till en icke-statlig väpnad aktör inte belysts med hjälp av de grundläggande förmågorna ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan och skydd.

1.3 Frågeställning

För att uppnå syftet med studien kommer följande frågeställning att besvaras:

Hur såg IRA utveckling inom förmågorna ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan och skydd ut under perioden 1968-1974?

1.4 Avgränsningar

Studien är avgränsad tidsmässigt till åren 1968-74, då den väpnade kampanjen startades 1968 och efter 1974 började antalet dödade i IRA attacker att sjunka.⁷

För att studien inte ska riskera att bli allt för omfattande ligger fokus på händelser vilka utspelade sig på Nordirland, till exempel kommer inte IRA bombkampanj i England att undersökas.

Arbetet avgränsas till att enbart studera IRA utveckling inom de sex grundläggande förmågorna. Andra aktörers påverkan kommer inte att studeras även i de fall där deras agerande direkt påverkar IRA förmågutveckling.

---

⁶ UK Army (2006) s.1-2, English (2003) s.379, Jackson, Vol.2 (2005) s.97

⁷ English (2003) s.379

1.5 Disposition

I det inledande avsnittet ges bakgrunden till det valda ämnet och författaren argumenterar för varför det är ett intressant forskningsområde. Problemformulering och tillhörande frågeställning presenteras samt avgränsningar för studiens omfattning.

I avsnitt två ges den teoretiska grunden för uppsatsen. Inledningsvis presenteras det teoretiska ramverk inom vilket studien ligger. Därefter presenteras två tidigare forskningsinsatser vilka båda handlar om icke-statliga väpnade aktörers förmåga att överleva och utvecklas. Dessa två studier belyser forskningsproblemet utifrån två olika perspektiv varifrån författaren sedan bygger den teori som ligger till grund för själva studien. Slutligen identifieras de empiriska indikatorer vilka kommer att utgöra studiens analysverktyg.

I metodavsnittet beskrivs och argumenteras den metod som valts för det här arbetet samt att det material som ligger till grund för analysen kritiskt granskas.

I det fjärde avsnittet analyseras fallet utifrån de teoretiska grundförmågorna, förmåga för förmåga. Analysen sker fortlöpande genom avsnittet genom att fakta redovisas, analyseras och slutsatser dras. Varje förmåga avslutas med en kort resultatmarkering.

I det femte avsnittet redovisas uppsatsens diskussionsdel där författaren resonerar kring de resultat studien visar samt de slutsatser som dragits, och dynamiken mellan de olika förmågorna. Avsnittet avslutas med en sammanfattning av slutsatser och förslag till fortsatt forskning inom ämnet.

2 Teori

Uppsatsens teoretiska ramverk är de sex grundläggande förmågorna vilka Försvarsmaktens doktriner framhåller som en modell för analys av motståndaren. Författaren har valt att studera IRA förmåge-utveckling utifrån dessa därför att det är en metod som doktrinen framhåller, samt att de faktiskt inte använts för att studera en icke-statlig väpnad aktör.

De grundläggande förmågorna är en tankemodell som är avsedd att användas för att nå maximal effekt i sitt agerande. Förmågorna är ständigt närvarande på stridsfältet men deras enskilda betydelse varierar över tid. Förmågorna är applicerbara ända ner på förbandsnivå och kan användas på samma sätt som man tidigare använde stridens grunder.⁸

2.1 Tidigare forskning

Det finns flera studier kring icke-statliga väpnade aktörers förmåga att uppstå, utvecklas och överleva. För att belysa en del av det aktuella forskningsläget kommer två studier med lite olika perspektiv att presenteras. Utifrån dessa två perspektiv kommer sedan den aktuella teorin för studien att byggas.

---

⁸ Försvarsmakten (2005) s.29, 63

Den första studien är en rapport från RAND Corporation⁹, vilken utgår ifrån två frågeställningar; "Vad är känt om hur terroristorganisationer lär?" och "Kan denna kunskap vara till gagn för brottsbekämpning och underrättelsepersonal för att bekämpa terrorism?" Studiens syfte är att undersöka hur viktigt det är att äga kunskap om terrororganisationers lärande för att effektivisera arbetet med att eliminera dem.

Studien utgår ifrån teorier om organisationers lärande vilka sedan har brutits ner till fyra faktorer vilka kan interagera med varandra åt alla håll:

- Information och kunskapsanskaffning
- Tolkning av förvärvad information och kunskap
- Förmedling av denna information och kunskap vidare inom organisationen
- Organisationens förmåga till organisatoriskt minne (alltså att kunskap finns inom organisationen och inte är beroende av särskilda nyckelpersoner)

Hur väl en organisation uppfyller de fyra delarna avgör hur väl man kan anpassa sig till förändrade villkor samt i vilken grad man kan utveckla förmåga till att planera och genomföra lyckade operationer.¹⁰

Det andra perspektivet fokuserar på frågan om vad som avgör längden på den icke-statliga väpnade aktörens väpnade kamp utifrån faktorerna villighet och tillfälle. Magnus Ellvén vid Försvarshögskolan har skrivit en D-uppsats¹¹ i ämnet där han drar slutsatsen att konfliktens längd påverkas av att den icke-statliga väpnade aktören har

- en villighet baserad på breda politiska målsättningar och hängivna medlemmar med långsiktiga mål attraherade utifrån aktörens sociala kapital
- tillfälle som möjliggörs av ett kontinuerligt och stabilt externt stöd och tillgång till fristäder där den externa fristaden bidrar till uthållighet
- avsaknaden av tillfälle i det politiska forumet som förlänger konflikten då politisk förhandling försvåras¹²

Dessa två perspektiv på organisatoriskt lärande och IRA som fallstudie syftar till att belysa en liten del av det omfattande forskningsläge som finns kring IRA, samt att forskningsläget kring organisatoriskt lärande inom ramen för krigsvetenskapen inte är lika omfattande. Med hänsyn till att uppsatsens ämnesområde är Krigsvetenskap anser författaren det lämpligt att studera en icke-statlig väpnad aktör utifrån de sex grundläggande förmågor vilka framhålls i den svenska doktrinen.

---

⁹ Jackson, Vol.1 (2005)

¹⁰ Ibid., s.4

¹¹ Ellvén (2011)

¹² Ibid.

2.2 De sex grundläggande förmågorna

2.2.1 Ledning

Ledning syftar till att samordna mänskligt agerande och resurser av olika slag i komplexa och dynamiska situationer så att eget och överordnat mål uppnås.¹³

Till skillnad från en reguljär aktör innehar inte den icke-statliga väpnade aktören automatiskt legitimitet eller ett geografiskt område. Det ställer andra krav på ledningen då kampen och målet måste förankras hos en tillräckligt stor del av befolkningen genom att attrahera anhängare och legitimera våldsanvändningen som medel för att nå målet. För det krävs att aktören har ett tydligt mål med sin kamp, och att aktören lyckas förankra kampen hos befolkningen.¹⁴

Den icke-statliga väpnade aktören kan välja i huvudsak två olika ledningsstrukturer, antingen hierarkiskt eller som nätverk. Ledningen kan hållas centralt till en liten del i organisationen eller så kan den decentraliseras, det vill säga att beslutsfattandet flyttas längre ner i organisationen och närmare medlemmarna. Det finns för- och nackdelar med båda modellerna. Vanligtvis är ledningen centraliserad i hierarkiskt uppbyggda organisationer medan den är decentraliserad i nätverk.¹⁵

Aktören kan välja att bygga ledarskapet på olika sätt, dels genom ett kollektivt ledarskap vilket kan betraktas som den centraliserade ledningen i en hierarkisk struktur. Den här typen av ledningsstruktur är beroende av fysiska möten och lättare för en motståndare att komma åt. Däremot är den inte särskilt beroende av enskilda ledare och därför svår att eliminera. Fördelen med en centraliserad ledning är att samordningen i många fall underlättas och kvaliteten på måluttåg, planering och genomförande av operationer ökar.¹⁶

I nätverksstrukturer och strukturer med decentraliserad ledning bygger ledarskapet däremot på att det finns flera ledare vilka självständigt kan rekrytera medlemmar och genomföra operationer. Även dessa strukturer påverkas i mindre grad av förlust av enskilda ledare och ledningens mer autonoma karaktär gör dem svåråtkomliga. När ledningen decentraliseras minskar möjligheterna till samordning mellan organisationens operationer. En fördel är dock möjligheterna att ta tillfället i akt och agera snabbt kan öka.¹⁷

Gemensamt för båda typerna av ledningsstruktur är att de kan använda sig av karismatiska ledare eller talespersoner för att öka samhörighet, motivation och skapa gemensamma mål. Ledningens förmåga att vinna sympatier genom att exploatera befolkningens hjärtefrågor och närheten av starka ledare påverkar aktörens förmåga att utnyttja den frustration och ilska som finns hos folket.

---

¹³ Försvarsmakten (2005) s.63

¹⁴ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-2, II-8

¹⁵ Ibid., s.II-9

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid., s.II-9, II-10

Strukturer som bygger enbart på karismatiska nyckelpersoner är visserligen snabba i beslut och förändring men också sårbara eftersom de är så beroende av enskilda personer.¹⁸

Förmågan till ledning innebär alltså för den icke-statliga väpnade aktören förutom samordning och anpassningsbarhet, framför allt förmågan att förankra kampen och skapa legitimitet för de metoder som används.

Resonemanget leder fram till indikatorer för ledning:

- Ledningsstrukturens uppbyggnad, centraliserad eller decentraliserad ledning, de för- och nackdelar de medför och hanteringen av dessa
- Strategi, val av medel och metoder för att nå målet
- Förmågan att förankra kampen i samhället och legitimera användningen av våld för att nå målet
- Betydelsen av enskilda nyckelpersoners attraktionskraft och karisma

2.2.2 Uthållighet

Uthållighet syftar till att kontinuerligt vidmakthålla egen personell och materiell tillgänglighet så att eget och överordnat mål uppnås.

Uthållighet uppnås genom:

- Förtroende för direkt underställda chefer (DUC)
- God förbandsanda
- Gott ledarskap
- God personkännedom och omvårdnad om underställd personal
- Utvärdering av genomförda strider tillsammans med sin personal
- Lämpliga uppgifter
- Fortsatt utbildning och taktikanpassning
- En för uppgiften lämplig indelning, utrustning och utbildning
- En väl fungerande underhålls-, personal- och sjukvårdstjänst
- Lämplig skyddsnivå
- En god fysisk och psykisk prestationsförmåga
- Övriga¹⁹

För den icke-statliga väpnade aktören innebär förmåga till uthållighet bland annat tillgång på vapen och ammunition samt möjligheten att träna/utbilda, planera operationer och återhämta. Men förmågan till rekrytering och stöd hos befolkningen är kanske ändå viktigare för förmågan till hög uthållighet då det för den icke-statliga aktören är viktigt att kunna föra kampen över lång tid i en miljö där man inte automatiskt äger legitimitet.²⁰

Möjligheten att kunna rekrytera, utbilda och träna medlemmar samt planera operationer är viktigt men inte självklart enkelt för den icke-statliga väpnade aktören. Då motståndaren i regel är en

¹⁸ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-8

¹⁹ Försvarsmakten (2005) s.73-74

²⁰ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-4,

statlig reguljär aktör innebär det också att insurgenten måste skapa och vidmakthålla en förmåga att utvecklas och taktikanpassa för att framgångsrikt möta motståndarens motåtgärder.²¹ Den icke-statliga väpnade aktören är vanligtvis beroende av externt stöd både avseende materiella som ekonomiska resurser för att kunna driva sin kamp.²² Förmågan till god uthållighet är i högsta grad beroende av de övriga fem förmågorna.

Resonemanget leder fram till indikatorer för uthållighet:

- Rekryteringsförmåga, ledarnas attraktionskraft och exploateringen av nyckelpersoner
- Anpassning till de ständigt förändrade förhållandena
- Utveckling av intern expertis inom organisationen
- Externt stöd

2.2.3 Und/info

Underrättelser och information syftar till att kontinuerligt upprätthålla en gemensam lägesbild av pågående, bedömd och kommande verksamhet så att eget och överordnat mål uppnås.²³

Den icke-statliga väpnade aktören äger ingen självklar territoriell yta eller legitimitet och är därför ständigt hotad till sin existens. Därför blir förmågan till att inhämta underrättelser och information viktig för aktören och förmågan skapar möjlighet för andra förmågor som rörlighet, skydd och verkan. Aktören behöver äga förmågan att dölja sin verksamhet från motståndaren och enklast görs detta genom att ha kontroll på var motståndaren befinner sig och vilken verksamhet denne bedriver.²⁴

Resonemanget leder fram till indikatorer för und/info:

- Egen operationssäkerhet och organisationens förmåga att motstå infiltrationsförsök från motståndaren
- Metoder för förvarning av närvaro av motståndaren
- Metoder för kartläggning av motståndarens position och verksamhet
- Förmåga till inhämtning av hemliga data (av militärt värde och av informationsvärde)

---

²¹ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-1, II-16

²² Ibid., s.II-11

²³ Försvarsmakten (2005) s.65

²⁴ Jackson, Vol.2, (2005) s.128

2.2.4 Rörlighet

Rörlighet syftar till att manövrera avdelade system, förband och övriga resurser i tid och rum så att eget och överordnat mål uppnås.

Genom rörlighet kan vi:

- Skapa förutsättningar för att nå effekt i rätt tid mot rätt mål
- Undgå eller dra oss ur motståndarens bekämpning
- Utnyttja luckor och ytor för att föra in striden på djupet av motståndarens gruppering
- Ta och behålla initiativet
- Ta för striden väsentlig terräng
- Övrraska motståndaren²⁵

För den icke-statliga väpnade aktören är förmågan att kunna röra sig fritt i samhället avgörande för verksamhetens överlevnad. För att kunna genomföra möten, planera operationer, träna och utbilda medlemmar, genomföra operationer. Hela tiden är aktören beroende av rörlighet och att kunna skydda sin verksamhet från insyn av motståndaren. Möjligheten att söka respit i ett annat land, tillgången på fria flyktvägar och transportmöjligheter är exempel på detta.²⁶

Resonemanget leder fram till indikatorer för rörlighet:

- Fria passager över landgränsen
- Förmågan att dolt röra sig i samhället, tillgång på flyktvägar

2.2.5 Verkan

Verkan genom bekämpning och annan påverkan syftar till att reducera motståndarens förmåga och vilja till fortsatt strid så att eget och överordnat mål uppnås.

Genom bekämpning och annan påverkan kan vi uppnå följande verkan:

- Bryta motståndarens vilja till fortsatt strid
- Tillfoga motståndaren avgörande förluster
- Påverka motståndarens ledningsförmåga
- Möjliggöra egen rörlighet
- Tvinga motståndaren att röra sig
- Hindra motståndaren att verka
- Hindra motståndaren att röra sig
- Förändra terräng- och siktförhållanden
- Påverka motståndaren på djupet av hans gruppering
- Övrraska motståndaren²⁷

Förmågan att genomföra väpnade angrepp, nå verkan med vapensystem, samt att använda sig av propaganda och opinion är viktig för att den icke-statliga väpnade aktören effektivt ska kunna

---

²⁵ Försvarsmakten (2005) s.69, 71

²⁶ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-4, UK Army (2006) s.4-4

²⁷ Försvarsmakten (2005) s.67, 69

sätta press på sin vanligtvis politiskt och militärt överlägsna motståndare. Den här asymmetrin innebär dock att insurgenten inte kan vinna över motståndaren genom en direkt konfrontation med dennes militära styrkor. Därför måste insurgenten använda andra strategier och vanligtvis indirekt metod för att nå effekt, syftet med den väpnade kampen blir då att på sikt bryta motståndarens vilja. Vanliga strategier att ta till i sådana här sammanhang är gerillakrigföring och/eller terrorism. En liten grupp högt motiverade insurgenter kan med enkla vapen, god operationssäkerhet och begränsad rörlighet kontrollera säkerheten (till sin egen fördel) i ett stort område. Prickskytteförmåga och självmordsbombare är ytterligare exempel på metoder en teknologiskt och numerärt underlägsen aktör kan använda för att påverka motståndaren.²⁸

Inom ramen för förmågan verkan ligger även förmågan att genom annan påverkan än direkt bekämpning reducera motståndarens vilja till fortsatt motstånd varför verkan på informationsarenan också räknas till förmågan verkan. Verkan på informationsarenan kan också ge för aktören positiva effekter i samhället och gynna rekrytering samt aktörens legitimitet.

För den icke-statliga väpnade aktören gäller det att bygga kumulativt för att slutligen bryta sin motståndares vilja. Det innebär bland annat att så effektivt som möjligt hindra motståndarens handlingsfrihet, provocera fram olämplig respons som repressalier vilka endast drabbar oskyldiga civila och inte insurgenterna.²⁹

Resonemanget leder fram till indikatorer för verkan:

- Utveckling av den väpnade förmågan
- Taktikanpassning och utveckling av nya tekniker i syfte att nå ökad effekt i sina operationer
- Förmågan till informationsoperationer, underminera motståndarens trovärdighet och legitimitet. Förmågan att vända en situation till sin egen fördel. Genom spridning av information om lyckade genomföranden och därigenom bevisa motståndarens inkompetens, eller genom att belysa motståndarens brutalitet och hänsynslöshet mot oskyldiga civila.

2.2.6 Skydd

Skydd syftar till att – genom såväl tekniska som taktiska, passiva som aktiva åtgärder – skapa förutsättningar för ökad överlevnad, uthållighet och möjlighet till verkan, så att eget och överordnat mål uppnås.

Skydd kan utgöras av:

- Utspridning, maskerings- och skenåtgärder
- Utnyttjande av betäckt terräng, bebyggelse, mörker, dålig sikt och rök
- Vilseledning
- Splitterskyddande fordon, splitterskydd eller fältbefästningar
- Defensiva informationsoperationer och korrekt information
- Rörlighet

---

²⁸ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-2

²⁹ Ibid.

- Luftförsvar³⁰

Internt stöd beskrivs bäst som stöd från samhället eller del av samhället och ger insurgenten möjligheten att kunna dölja delar av sin verksamhet. Det interna stödet kan vara allt från passivt stöd där människor av lojalitet väljer att inte se vad som pågår, till mer aktivt där människor utan att kräva ersättning hjälper insurgenten, det kan röra sig om en sovplats för natten till att gömma personer till ekonomiskt stöd. Beroende på vilka risker det medför för den enskilde personen att stödja insurgenten kan stödet visas öppet eller pågå i det dolda.³¹

Utöver skyddet den icke-statliga väpnade aktören kan åtnjuta genom samhällets stöd behövs fristäder dit motståndaren inte kan nå. Insurgenten riskerar ständigt att tillfångatas eller elimineras av motståndaren och fristäderna blir då viktiga för förmågan att utbilda och träna medlemmar, att planera kommande operationer och att återhämta.³²

Den uppmärksamma läsaren upptäcker att förmågan skydd så som den definieras i doktrinen och så som den definieras för den icke-statliga väpnade aktören skiljer sig åt. Där begreppet skydd är smalare i definitionen för den icke-statliga väpnade aktören och fokus hamnar inte på mängden pansar eller eldkraft. Snarare flyttas fokus till mer abstrakta värden som organisationens förmåga att existera i en viss miljö. Närvaron av de övriga fem förmågorna blir också viktiga för att bidra till förmågan skydd.

Resonemanget leder fram till indikatorer för skydd:

- Fristäder
- Internt stöd, samhällets passiva/ aktiva stöd, öppet/dolt

3 Metod och material

3.1 Metod

Studien utgår från en organisation som undersöks under en viss tid, IRA under åren 1968-74. Då det är utvecklingen av de sex grundläggande förmågorna som studeras menar författaren att det rör sig om en jämförande studie.³³

En lämplig metod för att besvara forskningsfrågan är *kvalitativ textanalys*, dels därför att endast vissa delar ut texterna är intressanta, (de delar som berör IRA förmågeutveckling mellan 1968-1974), dels därför att de frågor författaren ställer inte besvaras direkt i texterna.³⁴ Genom att den övergripande problemformuleringen konkretiseras till ett antal precisa frågor ska forskningsproblemet lösas, varför de preciserade frågorna utgör byggstenarna i undersökningens analysredskap och skall betraktas som de empiriska indikatorer på det generella fenomen som undersöks.³⁵ I den här studien innebär det att först identifiera indikatorer för var och en av de sex grundläggande

³⁰ Försvarsmakten (2005) s.71-72

³¹ Joint Chiefs of Staff (2009) s.II-12, II-13

³² Ibid.

³³ Esaiasson (2007) s.121

³⁴ Ibid., s.237

³⁵ Ibid., s. 244

förmågorna (ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan och skydd). Därefter ska den kvalitativa textanalysen generera empiriska exempel för de olika indikatorerna. Detta betyder att förmågorna först identifieras och att förutsättningar för operationalisering sedan skapas. Indikatorerna analyseras efter hand, det vill säga att fakta redovisas och analyseras direkt utifrån indikatorerna.

För att belysa IRA utveckling mellan 1968-74 analyseras empirin med hjälp av metoden *processspårning* för att observera förändringar över tid. Processspårning som metod innebär att författaren beskriver ett känt utfall och argumenterar för att det är ett intressant forskningsområde. Sedan ställer sig författaren frågan hur det var möjligt att det blev som det blev. Det centrala i studien blir att studera processen som ledde fram till utfallet. Utfallet i den här studien är att IRA utvecklades till en icke-statlig väpnad aktör mellan 1968-74.³⁶ Det är i analysen indikatorerna operationaliseras genom att författaren argumenterar för att respektive indikator återfunnits i empirin.

För att öka reliabiliteten i undersökningen kan författaren välja att själv göra om en del av analysen. Ett annat sätt är att en annan person gör om hela eller del av analysen. Den sista metoden brukar anses ha högre trovärdighet. För att öka reliabiliteten i undersökningen har författaren valt att dels låta olika personer med kunskap i ämnet korrekturläsa arbetet och påtala förekomsten av slarvfel och otydlighet. Dels har författaren genomfört delar av analysen mer än en gång, men någon annan person har inte genomfört analysen.³⁷

Slutligen finns det två sätt att förhålla sig till de svar undersökningen genererar, antingen med förhandsdefinierade kategorier eller med ett öppet förhållningssätt. Ansatsen i denna studie är att ha ett öppet förhållningssätt. Genom att tydligt definiera indikatorer för respektive grundläggande förmåga innan textanalysen påbörjas har författaren ökat förutsättningarna för en objektiv analys.³⁸

3.2 Material

Det finns ett i det närmaste oändligt antal böcker och andra publikationer skrivna om konflikten på Nordirland och om IRA. Med hänsyn till uppsatsens omfång främst vad gäller tid men också till viss del vad gäller max antal ord har författaren varit tvungen att kraftigt begränsa mängden litteratur.

Det är svårt att hitta primärkällor för konflikten på Nordirland och om IRA varför sekundärkällor har använts. Författaren har inte haft tillgång till de arkiv där huvuddelen av primärkällorna finns förvarade då dessa finns i Storbritannien.

Det är vanligt förekommande i litteraturen att författarna hänvisar till varandra vilket kan vara en orsak till att samma exempel dyker upp hos flera av dem, en annan orsak till fenomenet kan vara den propaganda som spreds vid tiden för själva konflikten samt att många händelser sedermera har kommit att bli begrepp, exempelvis *Bloody Sunday*, *Bloody Friday* och *The Falls Curfew*.

---

³⁶ Esaiasson (2007) s.144-146, Gerring (2006) kap.7

³⁷ Esaiasson (2007) s.70-71

³⁸ Ibid., s.245

I de flesta fall ljuger inte aktörer till sin egen nackdel, men det är vanligt förekommande att sanningen "förskönas" till aktörens fördel. Det kan bland annat handla om att utelämnas viss information eller överdriva för att framstå i bättre dager. De författare som har valts ut som huvudlitteratur är erkända författare inom området. Det gör inte automatiskt att innehållet inte skall granskas kritiskt men det ökar ändå trovärdigheten. Författarnas objektivitet är svår att bestämma, flera författare är själva irländare, andra är briter. Tim Pat Coogan är en irländsk journalist och historiker, och boken *The I.R.A.* (2000) är delvis byggd på intervjuer med bland annat medlemmar ur IRA och civila katoliker.³⁹ Richard English är även han irländare och har skrivit flera publikationer och artiklar om Irlands historia och politik.⁴⁰ Peter Taylor är en brittisk journalist.⁴¹ Flera av källorna baseras på intervjuer med personer som var där, författaren betraktar dessa som trovärdiga källor så till vida att det är just deras åsikter och minnen. Däremot kan det inte avgöras hur väl deras uppfattning om historien och omständigheterna stämmer överens med verkligheten. Verkligheten är här subjektiv och konflikten var komplex till sin natur. Bland annat kände sig båda sidor diskriminerade och båda sidor ansåg att deras mål var rätt. Det går inte i den här konflikten att avgöra vems känslor som var mer "rätt".

Ytterligare en faktor som kan ha påverkat den intervjuades minne och eller uppfattning är att flera intervjuer har genomförts långt efter att de aktuella händelserna ägde rum. Därför eftersträvas i studien så "hårda" fakta som möjligt, det vill säga bevis på konkreta händelseförlopp med mera. Bakom RAND publikationen "**Aptitude for Destruction Volume 1 - Organizational Learning in Terrorist Groups and Its Implications for Combating Terrorism**" står sex forskare, Brian A. Jackson, John C. Baker, Kim Cragin, John Parachini, Horacio R. Trujillo och Peter Chalk.⁴² Studien har delvis genomförts i workshop form där cirka 25 personer deltagit. De sex författarna har sedan sammanställt rapporten

Det måste beaktas att flera källor är skrivna först långt efter att det aktuella inträffade. Konflikten sträckte sig ju över mycket lång tid, större delen av 1900-talet, och fastän IRA sedan 2005 har lagt ner vapnen återstår ändå en viss spänning.⁴³ (Det bevisades så sent som i maj 2011 då drottning Elisabeths besök på Irland föranledde bombhot och demonstrationer).⁴⁴ Mycket av litteraturen skrevs i mitten av 1990-talet varför det av naturliga skäl ligger ca 20 år mellan tidsperioden som studeras och tiden då det studerade materialet skrevs.

Inledningsvis har Försvarsmaktens Doktrin för Markoperationer använts för att definiera de olika förmågorna. Därefter har, för att utveckla indikatorer för de olika förmågorna sett till en icke-statlig väpnad aktör, den amerikanska doktrinen för upprorsbekämpning⁴⁵ och den brittiska arméns sammanfattande rapport av den militära insatsen på Nordirland⁴⁶ använts. Indikatorerna kommer sedan att ligga till grund för analysen.

---

³⁹ Coogan (2000) första uppslaget samt baksida

⁴⁰ English (2003) presentation av författaren i bokens början

⁴¹ <http://peter-taylor-journalist.co.tv/>, besökt 2011-05-29

⁴² Jackson, Vol.1 (2005) s.6

⁴³ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=664526>, besökt 2011-05-26

⁴⁴ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=4509633>, besökt 2011-05-26

⁴⁵ Joint Chiefs of Staff (2009)

⁴⁶ UK Army (2006)

4 Undersökningen

4.1 Bakgrund till konflikten på Nordirland och bildandet av IRA

Konflikten på Nordirland sträcker sig ända tillbaka till 1100-talet då England började försöka kolonisera ön, som då bestod av ett hundratal mindre kungadömen. Fram och tillbaka under historiens gång har irländarna gjort ansatser att kasta ut britterna men utan större framgång. Ön blev en del av kungadömet Storbritannien 1801.⁴⁷

I början av 1900-talet, närmare bestämt 1905 bildades det politiska partiet Sinn Féin vars huvudsakliga mål var att helt frigöra ön från Storbritannien och skapa Republiken Irland.⁴⁸ Kampen mot det brittiska styret ledde 1916 till ett blodigt uppror i Dublin, vilket kom att bli känt som *Påskupproret* eller *The Easter Rising*. Kort därefter, 1919 bildades IRA (Irländska Republikanska Armén), till följd av att det nationalistiska partiet Sinn Féin radikaliserades.

Konflikten kompliceras även av en religiös aspekt då det samtidigt är en kamp mellan katoliker och protestanter. Irländarna är historiskt sett ett katolskt folk, medan britterna är protestanter. I och med att Storbritannien koloniserade Irland flyttade brittiska protestanter till ön.⁴⁹

För att undvika att ett inbördeskrig skulle bryta ut inledde Storbritannien förhandlingar om Irlands självständighet. 1921 hölls parlamentsval för att demokratiskt rösta om Irlands framtid. De två lägren var å ena sidan de brittiska protestanterna i norra Irland vilka kallades unionister eftersom de föredrog en fortsatt union med Storbritannien. Å andra sidan katolikerna, eller republikanerna vilka föredrog en fullständig delning med Storbritannien. Protestanterna, vilka också var i majoritet, vann valet och Nordirland förblev fortsatt under brittiskt styre medan övriga Irland bildade Republiken Irland. Trots det demokratiska parlamentsvalet levde motsättningarna mellan katoliker och protestanter kvar. De två tredjedelarna protestanter hade betydligt högre levnadsstandard än den katolska minoriteten, vilken bland annat diskriminerades på den offentliga arbetsmarknaden, och inte heller fick någon representant i parlamentet. Under 1960-talet växte en medborgarrättsrörelse fram på Nordirland, kraven var politisk, social och kulturell jämställdhet. Spänningarna växte under 1968, och efter våldsamma upplopp -69 satte Storbritannien in militär trupp på Nordirland.⁵⁰

4.2 Ledning

Redan 1970 hade IRA en strategi för hur organisationen skulle kunna utvecklas för att slutligen nå målet, att kasta ut britterna. Det första steget skulle vara att bygga upp en adekvat försvarsstyrka för att skydda de katolska områdena. Därefter skulle man gradvis bygga upp till en offensiv.⁵¹ Under större delen av 1970 höll IRA alltså låg profil och undvek konfrontationer med den

---

⁴⁷ <http://www.ne.se/irland/historia>, besökt 2011-04-28

⁴⁸ <http://www.ne.se/sinn-fein>, besökt 2011-04-28

⁴⁹ <http://www.ne.se/irland/historia>, besökt 2011-04-28

⁵⁰ <http://www.ne.se/nordirland/historia-efter-1921>, besökt 2011-04-28

<http://www.sakerhetspolitik.se/Konflikter/Nordirland/Fordjupning/>, Besökt 2011-04-28, Jackson, Vol.2 (2005) s.94

⁵¹ Smith (1995) s.91, Taylor (1997) s.70

brittiska armén då strategin var att rusta inför den väpnade fasen, vilken inleddes i oktober samma år. De upplopp som skedde under den här tiden antogs vara IRA som låg bakom men organisationen stödde faktiskt inte alltid dessa då man ansåg att de hotade störa rekrytering och utbildning. Vid några tillfällen agerade IRA till och med för att skingra dem.⁵² Den här informationen tyder på att organisationen var förtänksam nog att vilja förbereda sig väl för att lyckas nå det uppsatta målet. Redan nu måste IRA ha varit medveten om att man inte skulle komma långt utan att vara noga med att organisera och träna sina medlemmar.

IRA var redan från början medveten om de dåliga oddsen att direkt konfrontera och slå den brittiska armén. Man beslöt sig därmed för en indirekt metod med fokus på mjuka mål för att påverka Storbritannien. Val av mål blev viktigare och dessa skulle ha ett så stort ekonomiskt värde som möjligt.⁵³ Bland annat lärde man sig att en bomb i London fick ungefär samma effekt som tio bomber på Nordirland, och man gjorde försök med en bombkampanj i England men stötte på flera problem.⁵⁴ Eftersom uppsatsen geografiskt är avgränsad till Nordirland kommer inte bombkampanjen i England att beröras ytterligare.

För att ytterligare skapa legitimitet för sin väpnade kamp lanserade IRA en politisk agenda. Fastän man fortfarande var för en väpnad kamp förstod man inom ledningen att det krävdes politiska mål om Storbritannien skulle ta kraven på allvar, medlet att nå målet var däremot fortfarande våld. Detta ledde till att IRA 1971 ställde fem krav på Storbritannien:

1. Avsluta sin väpnade kampanj mot det irländska folket.
2. Avskaffa Stormont.
3. Hålla fria val och skapa ett regionalt parlament för provinsen Ulster, detta som ett första steg mot en ny regering för de 32 länen.
4. Frige alla irländska politiska fångar, dömda eller inte dömda i Storbritannien och Irland.
5. Ge kompensation till alla som lidit till följd av det brittiska våldet.⁵⁵

Även detta exempel visar på att ledningen hade någon form av strategi för hur IRA på så många olika sätt skulle kunna påverka Storbritannien i önskad riktning. Ytterligare ett exempel på ledningsförmågan är den utveckling av strategi som kom 1971-72 till följd av den brittiska arméns internering av de katolska områdena. Interneringen karakteriserades inledningsvis av upplopp, bilbränder och långvarig skottlossning mellan brittiska soldater och republikaner innan mönstret förändrades och upploppen sakta dog ut varpå IRA utvecklade kampen i tre riktningar,

- 1) identifiera och eliminera nyckelpersoner som poliser, säkerhetspersonal, politiker och så vidare,
- 2) användandet av bomber, placerade både i lokaler (stora som små, fokus på mjuka mål som oansenliga butiker och pubar) och i parkerade fordon och
- 3) användningen av propaganda, vilket IRA visade sig ha talang för.⁵⁶

---

⁵² Smith (1995) s.95, 92

⁵³ Ibid., s.95-96

⁵⁴ UK Army (2006) s.2-12, Coogan (2000) s.385-386

⁵⁵ Coogan (2000) s.374-375

⁵⁶ Ibid., s.376

Urvalet av mål var viktigt för att säkra organisationens legitimitet och stöd hos katolikerna, av samma anledning var det viktigt att visa att man stod på deras sida och att man skyddade dem. Att identifiera sig med katolikerna och göra deras kamp till sin, eller sin kamp till deras beroende på hur man ser på saken var ett sätt att söka stöd av samhället. Bland annat misshandlades en taxichaufför så svårt av polisen att han senare avled. Trettio tusen människor deltog vid hans begravning i en tyst protest mot vad man ansåg vara ”polisbrutalitet”, händelsen ledde till ökat stöd för IRA, katolikernas beskyddare.⁵⁷

Under början av 70-talet var IRA ledningsstruktur uppbyggd hierarkiskt med en centraliserad ledning. Organisationen var uppbyggd av bataljoner och brigader.⁵⁸ Ledarskapet byggde på flertalet karismatiska personer vilka byttes ut och kom tillbaka allt eftersom de arresterades, fängslades och frisläpptes. Även om några valde att lämna organisationen efter att de suttit fängslade var detta ändå inte ett betydande problem för IRA då det verkar som att det alltid fanns en ny person att ersätta föregående.⁵⁹ I takt med att britterna ökade närvaron av trupp blev det svårare för IRA-medlemmar att samverka genom fysiska möten och det påverkade även ledningsförmågan.⁶⁰ Under den tidsperiod studien omfattar skedde dock ingen reorganisation av organisations- eller ledningsstruktur.

Det går att se en viss utveckling av ledningsförmågan under den tidsperiod som IRA studeras. Även fastän ledningsstrukturen förblev oförändrad mellan 1968-1974, går det att urskilja att det blev svårare och svårare för IRA att fortsätta en effektiv kamp med den centraliserade ledningsmetoden. Den utveckling man kan se är främst av strategin och en förfining av nyttjandet av politiska krav. Fastän IRA var övertygad om att kampen var tvungen att föras med våld insåg ledningen också nyttan med en politisk agenda och väldefinierade politiska krav. Studien visar också att IRA redan 1968 hade en idé om vad som skulle krävas för att nå framgång mot Storbritannien. Efter att ha genomfört studien kan konstateras att förmågan ledning inte utvecklades markant, snarare verkar IRA ha grävt där de stod och försökt överleva genom mindre anpassningar till de förändrade förhållandena. Mellan 1968-74 framstår fokus ha legat på att skapa en plats för IRA i det katolska samhället främst genom användande av enskilda nyckelpersoner och retorik, och inte på att utveckla ledningsstrukturen.

Det studien inte visar är Storbritanniens agerande mot IRA ledningsförmåga under den aktuella perioden. Det ligger dock nära till hands att anta att IRA inte var i ett så trängande behov av att utveckla förmågan till ledning för att överleva under den här tiden, men det är inget författaren kan styrka.

4.3 Uthållighet

IRA hade fördelen att organisationen ägde stöd och legitimitet i det katolska samhället och förstod att dra fördel av det aktiva civila stödet för organisationen. Till exempel var det sällan någon

---

⁵⁷ Taylor (1997) s.44

⁵⁸ Jackson, Vol2 (2005) s.96

⁵⁹ Taylor (1997) s.70

⁶⁰ UK Army (2006) s.2-10

doktor eller något sjukhus som rapporterade om patienter med skottskador, däremot var patienter vilka behandlades för skador till följd av "trafikolyckor" omfattande.⁶¹

I början på konflikten var det relativt enkelt för IRA att passera gränsen in till Irland och man hade där en fristad dit den brittiska armén inte kunde nå. Detta ökade även IRA möjligheter att smugla vapen och sprängmedel. Denna fristad gav möjlighet till utbildning, planering och återhämtning och spelade en stor roll för IRA tillväxt.⁶² IRA fick också ekonomiskt och till viss del även materiellt stöd utifrån, bland annat från Irländare bosatta i USA.⁶³ Det externa stödet bidrog till organisationens förmåga att bygga upp och vidmakthålla en väpnad förmåga.

IRA hanterade personalförsörjningen genom framgångsrika informationsoperationer där man effektivt utnyttjade den brittiska arméns hårdföra metoder och dess tillkortakommanden inom informationsarenan.⁶⁴ 1970 skedde två incidenter vilka fick konsekvenser för både säkerhetsstyrkorna och IRA. Den första händelsen inträffade i samband med att IRA skjutit ihjäl tre protestanter i samband med en sammanstötning mellan katoliker och protestanter. Händelsen ledde till ett protestantiskt angrepp mot en katolsk kyrka, St Matthews. Polisen och armén visade sig oförmögna att hjälpa katolikerna och istället tog IRA på sig uppgiften att skydda kyrkan. Händelsen vid St. Matthews följdes av en annan incident, känd som *The Falls Curfew*, vilken var en brittisk operation syftandes till att söka efter vapen och sprängmedel. De brittiska soldaterna spärrade av ett område och genomförde en omfattande sökoperation. Avspärrningen följdes av protester och upplopp varför utgångsförbud infördes. De brittiska soldaterna upplevdes som brutala i sina metoder att söka igenom hus och tog mycket liten eller ingen hänsyn alls till dem som bodde i husen och ett antal personer dog också under operationen. För den brittiska armén blev operationen delvis en framgång då en betydande mängd vapen och sprängämne beslagtogs. Men baksidan var att spänningarna mellan katoliker och säkerhetsstyrkorna ökade ytterligare, vilket gynnade IRA.⁶⁵

IRA var visserligen beroende av nyckelpersoner men med hjälp av sin goda förmåga att vända motgångar till framgångar kunde man utnyttja dessa nyckelpersoner även efter deras bortgång. Genom att framgångsrikt profitera på enskilda personers attraktionskraft kunde många unga, arga pojkar och män rekryteras ur den katolska arbetarklassen.⁶⁶ Över lag behärskade IRA förmågan till informationsoperationer, eller i dagligt tal propaganda och marknadsföring. IRA var inledningsvis överlägsen den brittiska armén att utnyttja både fram- och motgångar till sin fördel.⁶⁷ Det här är exempel på indikatorerna rekrytering och propaganda, vilka påverkas av varandra och sörjer för ökad uthållighet.

Sammanhållningen inom IRA var varierande, då IRA som begrepp i den här studien inbegriper både OIRA och PIRA. Men en god "vi och de" känsla odlades inom IRA och organisationen arbetade för att förstärka den "vi och de" känsla som fanns mellan katolikerna och Storbritannien

---

⁶¹ Coogan (2000) s.378

⁶² UK Army (2006) s.3-2, 4-4, Jackson, Vol.2 (2005) s.122-123

⁶³ UK Army (2006) s.3-8, English (2003) s.115, 117

⁶⁴ UK Army (2006) s.2-6

⁶⁵ English (2003) s.134-136, Coogan (2000) s.345, Taylor (1997) s.82-83

⁶⁶ Coogan (2000) s.377, UK Army (2006) s.3-1

⁶⁷ UK Army (2006) s.2-12

och dess sympatisörer, vilka främst representerades av Nordirlands protestanter.⁶⁸ Denna segregation förstärkte IRA kanske främst med hjälp av framgångsrika informationsoperationer. IRA var visserligen beroende av nyckelpersoner men med hjälp av sin goda förmåga att vända motgångar till framgångar kunde dessa utnyttjas som förebilder även då de fängslades eller av någon anledning dog. Man lyckades också profitera på enskilda personers attraktionskraft var med man kunde rekrytera många unga, arga pojkar och män ur den katolska arbetarklassen vilket bidrog till ökad uthållighet.⁶⁹

För ytterligare uthållighet behöver organisationen utvecklas, helst snabbare än vad motståndaren gör. IRA försökte tidigt utveckla en intern expertis, dels genom rekrytering där en tekniskt begåvad rekryt uppmanades att gå färdigt skolan innan medlemskap i organisationen blev aktuellt. På så vis skulle IRA kunna ta in så mycket kunskap som möjligt in i organisationen.⁷⁰ Dels lärde man sig den hårda vägen att vidarebefordra kunskap inom organisationen för att undvika onödiga nybörjarmisstag. 1971 omkom en medlem efter att ha blandat sprängämne med en spade på ett betonggolv varpå en gnista uppstod och antände sprängmedlet. Mannen avled först senare på sjukhus och hann då med att berätta varför olyckan hade skett så att misstaget inte skulle upprepas och fler liv förloras. Efter hand som den interna kunskapen om hantering av explosivämnen och tillverkning av bomber ökade inom IRA sjönk också antalet incidenter där medlemmar av misstag sprängde sig själva. 1973 rapporterades 31 incidenter medan antalet ett år senare hade sjunkit till 17 stycken.⁷¹

Då Storbritanniens försök att slå ner IRA uppror ledde till att organisationen måste behålla och även öka antalet sympatisörer och medlemmar för att säkra sin överlevnad måste en utveckling ske inom förmågan uthållighet. Det syns genom att IRA fortlöpande utvecklade sin förmåga att exploatera nyckelpersoner och nyttja starka ledares attraktionskraft. Likadant kan man skönja en anpassning hos IRA att möta motståndaren, men den utvecklingen är inte lika tydlig.

Studien visar att IRA fick externt stöd från bland annat USA men ingen utveckling inom just detta område har kunnat påvisas. Det studien däremot visar på är en anpassningsförmåga till de förändrade villkor som kom av bland annat Storbritanniens ökning av truppstyrkor i de katolska områdena. Varför förmågan att bibehålla stödet hos den katolska befolkningen verkar ha varit starkt bidragande till organisationens uthållighet. Till exempel hade IRA under tiden för studien inga uppenbara problem med personalförsörjningen.

Avslutningsvis verkar inte förmågan till uthållighet ha varit kritisk för IRA, de sex år studien sträcker sig över täcker endast in konfliktens början varför det ligger nära till hands att anta att förmågan uthållighet kom att bli en mer kritisk punkt senare under konflikten.

---

⁶⁸ Coogan (2000) s.348

⁶⁹ Taylor (1997) s.77

⁷⁰ Jackson, Vol2 (2005) s.121

⁷¹ Ibid., s.98-99

4.4 Und/info

Det kom att visa sig att IRA hade en betydande skicklighet inom underrättelseförmågan. Förmåga till underrättelseinhämtning var inkluderad i träning och utbildning av medlemmar, bland annat förmågan att verifiera källor, kontrollera viktig information och att kategorisera information som skall skickas vidare uppåt i organisationen.⁷² Bland annat bevisade IRA att man hade förmågan att lägga vantarna på hemlig information, både med ett militärt- och ett marknadsföringsvärde. Ett exempel är från 1969 då IRA lärde sig att dra egen vinning av den brittiska militärens interneringsmetod, vilken då tappade en del värde för den brittiska militären. Till följd av detta var det väldigt få nyckelpersoner som arresterades vilket medförde att merparten av alla de som arresterades var oskyldiga civila (vilket i sin tur svärtade säkerhetsstyrkornas trovärdighet).⁷³

För att skydda sig mot säkerhetsstyrkornas motåtgärder började IRA bygga upp en förmåga till både offensiv och defensiv underrättelsekapacitet.⁷⁴ Med offensiv menas att man strävade efter primärkällor, förstahandsuppgifter från myndigheter i syfte att identifiera lämpliga mål. IRA utvecklade också övervakningsmetoder för att identifiera lämplig tid och plats för attentat.

Med defensiv menas förmågan att skydda den egna organisationen mot infiltration, gripande eller annan skada från säkerhetsstyrkorna. Bland annat lät IRA sympatisörer signalera närvaron av brittiska patruller och metoder för att förvarna närvaron av brittiska patruller utvecklades, inledningsvis så enkelt som skrammel med soptunnor men senare utvecklades dessa till mer sofistikerade metoder och bland annat walkie-talkies brukades.⁷⁵ Man upptäckte också att brittisk underrättelsetjänst använde åtminstone en, för ögat normal, affärsrörelse för att infiltrera IRA, varför man brutalt eliminerade hela det misstänkta teamet av brittisk underrättelsepersonal.⁷⁶

Trots att IRA profilerade sig som katolikernas egna beskyddare förekom brutalitet mot den katolska befolkningen. Bland annat tvingade IRA folk att läcka information med hot om våld mot dem och eller deras familjer. Likadant accepterades inte förrädare och dit räknades alla som inte aktivt tog avstånd från fienden. IRA vidtog brutala metoder för att statuera exempel, exempelvis kidnappades och mördades en kvinna efter att ha hjälpt en skadad brittisk soldat på gatan utanför hennes hem. Flera personer vilka anklagades för att vara antingen informatörer eller agenter för motståndarsidan eller skyldiga till stöld av IRA vapen och använt dessa vid väpnade rån fick liknande behandling av IRA.⁷⁷ All rekrytering till IRA byggde på frivillighet, organisationen kunde inte riskera att tvångsrekryterade medlemmar i sin tur lyckades rekryteras som informanter till motståndarsidan. Att bli medlem var överhuvudtaget ingen lätt process, det fanns inga rekryteringsannonser, IRA var en hemlig organisation med noggrann kontroll av nya medlemmar. Varje ny medlem kontrollerades noga för att säkerställa att organisationen inte infiltrerades av brittiska säkerhetsstyrkor och underrättelsetjänst.⁷⁸

---

⁷² Jackson, Vol2 (2005) s.126

⁷³ Ibid., s.129

⁷⁴ Ibid., s.126

⁷⁵ Jackson, Vol.2 (2005) s.128, Coogan (2000) s.375

⁷⁶ Coogan (2000) s.376

⁷⁷ English (2003) s.159-160

⁷⁸ Taylor (1997) s.7-71

Mellan 1968-74 vilket studien sträcker sig var IRA förmåga till underrättelseinhämtning och bearbetning begränsad. Det är först under senare delen av 70-talet som förmågan utvecklas enligt litteraturen. Hur som helst så var förmågan att inhämta underrättelser och information samt kunskap om operationssäkerhet en del av varje medlems grundutbildning redan under tiden för studien. *The green book* är IRA handbok för medlemmar och den första utgåvan är från 1956, i handboken finns föreläsningar om bland annat underrättelseinhämtning och operationssäkerhet.⁷⁹

Studien visar att IRA fortlöpande utvecklade sin förmåga att inhämta data och att kartlägga säkerhetsstyrkornas position och verksamhet. Däremot skedde ingen väsentlig utveckling av und/info förmågan, troligtvis därför att förmågan var under uppbyggnad och kunskap och erfarenheter ännu saknades i organisationen. För att säkra organisationens överlevnad och möjlighet att föra sin kamp var IRA ändå tvungen att utveckla denna förmåga. Inledningsvis var metoderna mycket enkla och fortsatte vara så under den aktuella perioden. IRA handbok för medlemmar, *the green book*, tyder dock på att det redan 1968 fanns en medvetenhet om vikten av tillgång till underrättelser och information samt operationssäkerhet.

4.5 Rörlighet

Den brittiska arméns offensiv under operation *Motorman* 1972, då man ökade närvaron och gick in i de katolska områdena minskade IRA förmåga till rörlighet, ledning, skydd, och verkan. Statistik visar att den ökade närvaro av armén gav med sig att antalet incidenter gick ner. Det blev svårare för medlemmarna att bedriva sin hemliga verksamhet och man var tvungen att hitta nya sätt att undgå upptäckt. Bland annat började IRA att använda marscher för att maskera sina operationer och därigenom också komma närmare och skjuta mot säkerhetsstyrkorna.⁸⁰ Ett annat exempel på hur IRA kringgick säkerhetsstyrkornas ökade närvaro är den teknik som utvecklades där gärningsmännen inte retirerade i vanlig ordning efter att ha placerat ut en bomb, eller beskjutit säkerhetsstyrkorna. Istället lät man sig uppslukas av omgivningen, man gick helt enkelt hem skyddad av familj, vänner och grannar som av lojalitet valde att titta åt ett annat håll.⁸¹ Ytterligare ett exempel på hur IRA försökte vilseleda säkerhetsstyrkorna och öka sin egen rörlighet är tekniken att en bomb kunde tillverkas av en person på en plats, hämtas upp och transporteras av en annan person, överlämnas till en tredje person som placerade ut bomben. De olika personerna kände inte nödvändigtvis varandra.⁸²

Det blev svårare för IRA medlemmarna att samverka genom fysiska möten i takt med att britterna ökade närvaron av trupp. När brittisk närvaro ökade sjönk antalet incidenter. Vilket tyder på att IRA rörlighet påverkades av den ökade truppnärvaron, det blev särskilt tydligt då britterna genomförde operation *Motorman* 1972.⁸³ IRA gynnades inledningsvis av att Irland och Storbritannien inte samarbetade utan gränsen var helt öppen och kunde nyttjas för både smuggling och flykt. Irland gjorde nämligen inga gripandeoperationer mot IRA medlemmar utan gav dem en

---

⁷⁹ Jackson, Vol.2 (2005) s.126

⁸⁰ UK Army (2006) s.2-10, 2-7

⁸¹ Coogan (2000) s.408

⁸² Ibid., s.377

⁸³ UK Army (2006) s.2-10

fristad.⁸⁴ Dock fanns ett visst samarbete ändå mellan de brittiska och de irländska säkerhetsstyrkorna, ett exempel är när den irländska flottan efter ett tips från britterna grep en IRA medlem för smuggling, och beslagtog fem ton vapen.⁸⁵

Vid början för studien var IRA rörlighet relativt ostörd av säkerhetsstyrkorna, men framför allt den brittiska arméns offensiv -72, operation *Motorman*, begränsade IRA rörelsefrihet kraftigt. Det går att se bland annat i statistik över antal incidenter. Säkerhetsstyrkornas ökade närvaro tvingade dock fram en utveckling hos IRA och det ges flera exempel i studien på hur IRA anpassade sitt agerande för att öka sin egen rörlighet och kringgå Storbritanniens agerande. Trots de försämrade förhållandena hittade IRA nya vägar att bibehålla förmågan till rörlighet vilket styrker bevisen på att en utveckling skedde.

4.6 Verkan

1968 bestod IRA våldsanvändning av stenkastning och bensinbomber men efter hand som organisationen fick tillgång till vapen började också den väpnade förmåga att utvecklas.⁸⁶ I slutet av sextioalet och början av sjuttioalet var IRA bombtillverkning så småskalig att organisationen kunde stjäla de komponenter de behövde för att tillverka bomber, exempelvis stal man från byggarbetsplatser, gruvor och andra industriarbetsplatser. Allt eftersom bombtillverkningen blev mer omfattande började IRA tillverka eget sprängämne och bomber i så kallade bombfabriker. En utav dessa bombfabriker sysselsatte tre anställda och var dimensionerad att tillverka två ton sprängämne per vecka. Industrialiseringen av bombtillverkningen ledde till att IRA kunde utveckla en central taktik med fordonsburna bomber.⁸⁷

Bomberna var till en början mycket enkla och kastades på målet. Nackdelen med att behöva kasta bomben mot målet är att gärningsmannen måste komma mycket nära målet och blotta sig. Utvecklingen gick mot två typer av bomber, fjärrutlösta bomber och tidsinställda bomber. En av de tidigaste teknikerna att fjärrutlösa bomber var tråd, men även om en trådutlöst bomb medger att operatören inte behöver befinna sig i närheten av själva bombplatsen så lämnar tekniken spår efter sig och röjer operatörens eldställning. Därför utvecklades tekniken att fjärrutlösa bomberna med hjälp av fjärrkontroller eller radio. Säkerhetsstyrkorna lärde sig dock att störa ut signalerna och därmed oskadliggöra bomberna vilket ledde till en kapploppning mellan IRA och de brittiska säkerhetsstyrkorna. Så fort britterna störde ut en frekvens var IRA tvungna att byta. För att fördröja detonationen användes klockor och den första tidsinställda bomben detonerade 1972.⁸⁸

Man var realistisk nog inom IRA och förstod att man inte skulle kunna besegra den brittiska militären genom konventionella metoder.⁸⁹ Man använde redan från början prickskyttar och tekniken innebar att flera brittiska soldater fick sätta livet till. Redan 1970-71 gick det att läsa om brittiska soldater som behövt uppsöka sjukhus efter att ha vådaskjutit sig själva eller sina kollegor. Det märkliga var att skottskadorna inte matchade den sorts ammunition som soldaterna

---

⁸⁴ UK Army (2006) s.3-2, 4-4

⁸⁵ English (2003) s.161

⁸⁶ Jackson, Vol2 (2005) s.97

⁸⁷ Ibid., s.100

⁸⁸ Ibid., s.100-102

⁸⁹ Smith (1995) s.95

använde.⁹⁰ Inledningsvis saknade IRA ”prickskyttar” riktig utbildning och träning, resultatet var att i genomsnitt skadades en brittisk soldat vid var sjätte prickskytteattack 1972. Taktiken utvecklades till snabba eldöppnanden följda av dolda tillbakaryckningar.⁹¹

Ett exempel på förmågan till taktikanpassning och utveckling av organisationen för att kunna möta sin motståndares motåtgärder är när IRA var tvungen att utveckla ny taktik och nya tekniker för att möta utvecklingen av Storbritanniens övervakning och teknologi. Detta eftersom det blev svårare för IRA att genomföra sin verksamhet när britten ökade intensiteten i antalet sök och annan övervakning. Som en reaktion på detta infördes 1973 en ny metod för att placera ut bomber och slå larm, detta genom att kapa ett fordon och tvinga föraren att verkställa ordern under hot om att döda honom eller hans familj.⁹² Andra metoder IRA använde sig av var överfall längs väg vilket medförde att den brittiska armén i allt större utsträckning var tvungna använda helikoptrar för säkrare transporter.⁹³ Verkan på informationsarenan utvecklades också den under den aktuella perioden. Bland annat utnyttjade IRA effektivt säkerhetsstyrkornas brutalitet för att fortsätta hålla vatten på kvarnen och hålla konflikten vid liv.⁹⁴

Verkan är den förmåga där studien påvisar den tydligaste utvecklingen. Studien exemplifierar flertalet exempel på taktikanpassningar och teknikutveckling, samt viss utveckling av förmågan till verkan på informationsarenan. Från stenkastning och handkastade bensinbomber 1968 utvecklades förmågan till verkan att 1974 innefatta bland annat prickskyttar och tidsinställda samt fjärrutlösta bomber. Den väpnade förmågan var också IRA huvudfokus, varför det inte är särskilt förvånande att denna förmåga också utvecklades så snabbt.

4.7 Skydd

Vanligtvis när förmågan skydd diskuteras utifrån ett militärt perspektiv är begreppet brett och inbegriper allt från soldatens personliga skyddsutrustning, taktiska uppträdande och nyttjande av eld och rörelse, till kombinationen av olika typer av förband och förmågor. Exempel på detta är bland annat kombinationen av markförband med mekaniserat skytte, indirekt eld och flygförband med spaning och förmåga till precisionsbekämpning. I den teori som ligger till grund för studien ligger fokus på förmågan skydd mer i ett socialt perspektiv och organisationens förutsättningar att existera i en miljö. Att just detta fokus föreligger beror på att icke-statliga väpnade aktörer i regel har andra förutsättningar till väpnat våld än reguljära försvarsmakter.

Inledningsvis drogs inte katolikerna till IRA, merparten nöjde sig med att förlita sig på att de brittiska styrkorna skulle skydda dem. Däremot såg hängivna republikaner armén inte som en välkomna beskyddaren utan som fienden vars uppgift var att garantera unionisternas styre. Allt eftersom konflikten mellan folkgrupperna fortsatte att eskalera svarade britten med ett ökande användande av hårdhänta metoder för att dämpa oroligheterna. Användandet av tångas och batonger blev rutin och hjälpte till att flytta befolkningens sympatier från soldaterna till IRA. Kato-

---

⁹⁰ Coogan (2000) s.367, 375

⁹¹ UK Army (2006) s.5-9

⁹² Coogan (2000) s.378

⁹³ Ibid., s.408

⁹⁴ Taylor (1997) s.96

likerna svarade med att sätta upp barrikader för att skydda sig och den brittiska armén började undvika att gå in i dessa områden vilka kom att kallas *no-go areas*. När armén slutade gå in i dem upphörde även övriga säkerhetsstyrkor att gå in vilket skapade en fristad för IRA, vilken nu kunde slå rot i dessa *no-go areas* och slutligen kontrollera dem. IRA hade nu ett geografiskt område att rekrytera utifrån, utbilda/träna och på andra sätt bygga upp organisationen.⁹⁵ Oroligheterna och arméns hårdhänta attityd under 1970 hade en synbar effekt på katolikernas syn på IRA och bidrog till ökat stöd bland katolikerna.⁹⁶ Många katoliker såg polisen döda oskyldiga civila och tog det för ett bevis på fientligheten mellan säkerhetsstyrkorna och den katolska befolkningen. Polisen misslyckades inte bara med att skydda dem utan var också den förövre vilken de så desperat sökte skydd från.⁹⁷

Skyddsförmågan var svår för IRA under perioden 1968-74, hela tiden trängdes organisationen av de brittiska säkerhetsstyrkorna vilka försökte svälta ut organisationen genom att infiltrera och röja fristäder. Men då samarbetet mellan Irland och Storbritannien inte tillät den brittiska armén att agera på den irländska sidan av gränsen gavs IRA en möjlig fristad i Irland.⁹⁸ IRA hade härigenom även möjlighet att smugla vapen och sprängmedel. Den fristad Irland innebar var viktig för förmågan till bland annat uthållighet och gav möjlighet till utbildning, planering och återhämtning.⁹⁹ Det i sig bidrog till att öka förmågan skydd.

Under den tid som IRA studerats ökade Storbritanniens truppnärvaro på Nordirland och andra åtgärder för att slå ner IRA. Det medförde att förmågan skydd var oerhört viktig för organisationens överlevnad och därigenom dess förmåga att föra kamp. Det syns ingen tydlig utveckling av förmågan skydd i studien, antalet fristäder ökade inte utan sjönk. Det interna stödet har inte kunnat mätas i studien, utan bara konstateras att IRA under hela perioden 1968-74 åtnjöt ett internt stöd i form av den katolska befolkningen. Att IRA medlemmar överlevde och organisationen kunde utveckla den väpnade förmågan och att antalet incidenter ökade under hela perioden tyder även det på att en utveckling måste ha skett för att möta de nya försämrade förutsättningar som skapades av Storbritannien.

5 Sammanfattande diskussion

Syftet med studien har varit att använda de sex grundläggande förmågorna ledning, uthållighet, und/info, rörlighet, verkan och skydd för att belysa IRA utveckling från en politisk organisation till en icke-statlig väpnad aktör. Studien har fokuserat på IRA agerande under början av konflikten på Nordirland och sträcker sig mellan 1968-1974.

Under den tidsperiod IRA studerades går det att urskilja en viss utveckling av samtliga sex förmågor. Den förmåga som utvecklades mest markant under den aktuella perioden för studien är förmågan verkan. Studien visar även att utvecklingen av de övriga förmågorna var en bidragande

---

⁹⁵ Smith (1995) s.92

⁹⁶ Smith (1995) s.93

⁹⁷ English (2003) s.103

⁹⁸ UK Army (2006) s.3-2, 4-4

⁹⁹ Ibid., s.3-2

orsak till att detta var möjligt. Det går inte att särskilja förmågorna helt åt, det är tydligt att de samspelar och är beroende av varandra. Även att deras betydelse varierar över tid, vilket också understryks i svensk doktrin.

Storbritannien ökade trupp närvaron på Nordirland och utvecklade aktivt förmågan att bryta IRA förmåga till väpnat motstånd under tiden för studien. I och med detta blev överlevnadssituationen hela tiden svårare för IRA, varför IRA var tvingad att hela tiden utvecklas och hitta nya lösningar för att överleva och kunna nå verkan i sin väpnade kampanj.

Situationen för IRA blev mer och mer komplex ju längre in i studien man kommer. Till exempel minskade tillgången till fristäder och IRA medlemmar fick svårare att röra sig fritt i samhället. Det blev på det hela taget svårare att driva organisationen dolt från säkerhetsstyrkorna. Det ter sig att förmågan skydd påverkades positivt av framgången på informationsarenan, alltså inom förmågan verkan. Säkerhetsstyrkornas bristande förmåga på informationsarenan tillsammans med de brutala metoder vilka användes vid bland annat sökoperationer hjälpte också att öka segregationen mellan katolikerna och Storbritannien. Vilket i sin tur ledde till att katolikernas stöd för IRA ökade. Detta till trots att IRA bevisligen inte behandlade den katolska befolkningen med silkesvantar alla gånger. Det är en intressant reflektion med hänsyn till hur hårt IRA faktiskt behandlade enskilda katoliker vilka på något vis hade samröre med motståndarsidan eller någon form av kriminalitet. Studien har inte identifierat några exempel i analys av texterna där det belyses någon rädsla för IRA, eller att organisationen skulle profitera på en skrämseltaktik mot katolikerna. Men det är svårt att tro att det helt saknades sådana inslag. Att IRA drev katolikernas hjärtefråga samt utvecklade politiska krav på Storbritannien för att legitimera den väpnade kampen kan även det ligga till grund för att den katolska befolkningens sympatier ändå hamnade på IRA i större utsträckning än Storbritannien. Att inneha förmågan ledning påverkade i allra högsta grad organisationens förmåga till skydd.

Trots de försämrade förhållandena hittade IRA nya vägar att bibehålla förmågan till rörlighet vilket styrker bevisen på att en utveckling skedde. Utvecklingen av förmågan rörlighet följer utvecklingen av förmågan und/info. De olika förvarningssystem som utvecklades genererade inte bara möjligheter att agera mot säkerhetsstyrkorna utan också till att dölja den egna verksamheten. Det ska också påpekas att förmågan rörlighet även påverkades av mängden internt stöd för IRA i det katolska samhället. Det interna stödet möjliggjorde ökad rörlighet bland annat genom att låta IRA-medlemmar passera genom hus och bakgårdar till och från operationer samtidigt som man låtsades se åt ett annat håll. Det interna stödet innebar en högre grad av skydd vilket inte enbart påverkade rörligheten utan även förmågan uthållighet i en positiv mening. Varför förmågan till skydd verkar ha varit starkt bidragande till organisationens uthållighet. Studien visar tydligt på flera exempel där de olika förmågorna påverkar varandra.

Även om studien visar på en utveckling inom samtliga förmågor så var det kvantitativt sett ändå förmågan verkan som IRA utvecklade mest mellan 1968-74. Statistiskt sett skedde en kraftig ökning av antal incidenter och antal dödade i IRA attacker under tiden för studien. I studien belyses även hur organisationens bombstrategi utvecklades. Från bensinbomber som kastades för hand till bomber med olika typer av utlösningssystemer vilka möjliggjorde för operatören att komma undan, samt att förmågan till precisionsbekämpning ökade. IRA utvecklade också tekni-

ker för att nå maximal verkan i sina attacker mot säkerhetsstyrkorna och trotsa den asymmetri i utbildning och utrustning som fanns. Exempel på det är bland annat utvecklingen av hur man placerade ut bomber och den så kallade prickskyttestrategin. Över lag verkar det som att IRA jobbade mycket med att implementera och utveckla personlig färdighet i de förmågor som redovisats under tiden för studien. Det framstår som att IRA hade en idé och ett tänk kring hur dessa skulle fungera och användas men att själva arbetet med att integrera kunskaperna i organisationen tog tid.

De indikatorer som utvecklades i teorin för att användas som analysverktyg i själva studien fungerade bra, samtliga indikatorer går att finna i materialet. I studien uppmärksammas att de olika förmågorna påverkar varandra, något som också belyses i doktrinen. Där påpekas även att förmågornas enskilda betydelse varierar över tid. Dessa två påståenden behöver inte nödvändigtvis vara motsägelsefulla.

Avslutningsvis anser författaren att studien har lyckats i syftet använda de sex grundläggande förmågorna för att belysa IRA utveckling från en politisk organisation till en icke-statlig väpnad aktör under tidsperioden 1968-1974. Författaren menar att det går bra att använda de grundläggande förmågorna för krigsvetenskapliga studier av icke-statliga väpnade aktörer.

5.1 Förslag till vidare forskning

Över huvud taget så är det intressant att studera icke-statliga väpnade aktörer utifrån de sex grundläggande förmågorna. Dels därför att det är intressant att studera icke-statliga väpnade aktörer. Dels därför att förmågorna just framhålls för analys av motståndaren, varför det vore lämpligt att också göra det även ur ett vetenskapligt perspektiv. Det skulle också vara intressant att fortsätta studera IRA under resten av konflikten ända fram till 2005, då organisationen meddelade att man avslutade den väpnade kampen till förmån för den politiska dito.

6 Käll- och litteraturlista

Källor:

Coogan, Tim Pat, 2000, *The I.R.A.* (London: Harper Collins Publishers)

Ellvén, Magnus, 2011, D-uppsats, "Hög villighet kräver lägre tillfälle – Faktorer som påverkar den icke-statliga väpnade aktörens långa väpnade kamp", (Försvarshögskolan)

English, Richard, 2003, *Armed struggle, the history of the IRA* (London: Pan Books)

Esaiasson, Peter et al, 2007, *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Stockholm: Norstedts juridik)

Försvarsmakten, 2005, *Doktrin för markoperationer* (Stockholm: Försvarsmakten)

Gerring, John, 2006, *Case Study Research: Principles and Practices* (Cambridge: Cambridge University Press)

Jackson, Brian A., et al, 2005, "Aptitude for Destruction Volume 1 - Organizational Learning in Terrorist Groups and Its Implications for Combating Terrorism" (RAND Corporation, http://www.rand.org/pubs/monographs/2005/RAND_MG331.pdf, besökt 2011-04-25)

Jackson, Brian A., et al, 2005, "Aptitude for Destruction Volume 2 - Case Studies of Organizational Learning in Five Terrorist Groups" (RAND Corporation, http://www.rand.org/pubs/monographs/2005/RAND_MG332.pdf, besökt 2011-04-25)

Joint Chiefs of Staff, 2009, *Joint Publication 3-24 Counterinsurgency Operations* (Norfolk:USJFCOM)

Nationalencyklopedin
(<http://www.ne.se>) 2011-04-28

Smith, M.L.R., 1995, *Fighting for Ireland, the military strategy of the Irish Republican Movement* (London: Routledge)

Sveriges Radio
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=664526>, besökt 2011-05-26

Säkerhetspolitik.se
<http://www.sakerhetspolitik.se>, besökt 2011-04-28

Taylor. Peter, 1997, *PROVOS – The IRA and Sinn Féin* (London: Bloomsbury Publishing Plc)

Taylor, Peter

<http://peter-taylor-journalist.co.tv>, besökt 2011-05-29

UK Army, 2006, "Operation Banner – An analysis of military operations in Northern Ireland",
Army code 71842

(<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.mod.uk/DefenceInternet/FactSheets/OperationBannerNotableDates.htm> senast besökt 2011-04-14)

Litteratur:

Bjereld, Ulf, et al, 2002, *Varför vetenskap?* (Studentlitteratur)

Connable, Ben and Libicki, Martin C., 2010, "How insurgencies end" (London: RAND Corporation, www.rand.org/pubs/monographs/MG965.html, besökt 2011-04-14)

Ejvegård, Rolf, 2003, *Vetenskaplig metod* (Studentlitteratur)

Rienecker, Lotte, 2003, *Problemformulering* (Liber)

Strömquist, Siv, 2010, *Uppsatshandboken: Råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser* (Stockholm: Hallgren & Fallgren)